

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
ΙΣΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΙΣΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1920

ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
στη διαβούλευση για το Σχέδιο Νόμου

«Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων
και άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου»

ΝΑ ΠΑΨΕΙ ΚΑΘΕ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ¹

31 Μαρτίου 2021

**Το Νομοσχέδιο θέτει σε κίνδυνο τα παιδιά
και παραβιάζει το Σύνταγμα και το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο**

➤ Η προστασία του συμφέροντος του παιδιού αποτελεί αποκλειστικό κριτήριο για τη νομοθέτηση σε ζητήματα που αφορούν παιδιά, καθώς και για τις σχετικές με παιδιά αποφάσεις δικαστηρίων, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και των γονέων. Αυτό επιβάλλουν υπερνομοθετικοί κανόνες: του Συντάγματος, επικυρωμένων από την Ελλάδα διεθνών συμβάσεων και του ενωσιακού δικαίου, και ιδίως:

- το άρθρο 4 παρ. 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 21 παρ. 1 του Συντάγματος,
- η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ),
- η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού,
- η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW),
- η Σύμβαση για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης),
- το άρθρο 24 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα ζητήματα που εμπíπτον στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου.

➤ Ως προς τις σχέσεις των χωρισμένων γονέων με τα τέκνα τους, οι υπερνομοθετικοί κανόνες απαιτούν την κατά περίπτωση, εξέταση του συμφέροντος του τέκνου, δηλαδή, την ελαστικότητά του. Δεν επιτρέπουν γενικές, υποχρεωτικές ρυθμίσεις για όλα τα τέκνα και όλους τους γονείς, καθώς τέτοιες ρυθμίσεις θίγουν το συμφέρον του παιδιού.

➤ Η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας, που επιβάλλεται εκ του νόμου, γενικά και αυτόματα, προσβάλλει το συμφέρον του παιδιού και παραβιάζει υπερνομοθετικούς κανόνες, και ιδίως τους κανόνες της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όπως αποφαίνεται η Διεθνής Επιτροπή που ελέγχει την τήρηση αυτής της Σύμβασης² και όπως υπενθυμίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δίνοντας έμφαση, βάσει του άρθρου 24 του Χάρτη ΘΔ, στην ανάγκη εξατομικευμένης, κατά περίπτωση, εξέτασης του συμφέροντος κάθε παιδιού³.

➤ Το ισχύον Οικογενειακό Δίκαιο ανταποκρίνεται πλήρως στις υπερνομοθετικές επιταγές. Επιβάλλει ως γνώμονα κάθε απόφασης των γονέων ή του δικαστηρίου το συμφέρον του συγκεκριμένου τέκνου (άρθρο 1511 ΑΚ). Παρέχει και τη δυνατότητα κοινής άσκησης της γονικής μέριμνας, εφόσον οι γονείς συμφωνούν και ορίζουν τον τόπο διαμονής του τέκνου (άρθρο 1513 ΑΚ). Έτσι, εξασφαλίζει σε κάθε συγκεκριμένο παιδί το αναγκαίο για την ομαλή ψυχοσωματική ανάπτυξή του σταθερό και ελεύθερο συγκρούσεων περιβάλλον⁴.

¹ Το κείμενο αυτό συνοψίζει τις θέσεις του ΣΔΓ σχετικά με την προωθούμενη αναμόρφωση του Οικογενειακού Δικαίου, όπως της έχει εκφράσει εξ αρχής, ιδίως με το Ψήφισμα «Να πάψει κάθε επέμβαση στο Οικογενειακό Δίκαιο», (22.11.2020), που συνοπογράφουν και άλλες οργανώσεις: <http://leagueforwomenrights.gr/images/05122020/SDG-PSIFISMA-SYNEPIMELIA.MKO.pdf>, και το Δελτίο Τύπου για την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας (8.3.2021): <http://leagueforwomenrights.gr/anakoinwseis-deltia-typou/deltia-typou?start=3>.

² *Committee on the Rights of the Child (CRC)*, General Comment No. 14 (2013), Right of the child to have his/her best interests taken as a primary consideration (Art. 3, para. 1), GC/CRC/C/GC/14, παρ. 1-5, 32-54, 67.

³ *European Commission*, Directorate-General Justice and Consumers, JUST/A1/HG/JS/jeh D(2016)900792.

⁴ Βλ. *Παιδοψυχιατρική Εταιρεία Ελλάδος*, Επιστολή προς τον κ. Ι. Τέντε, Πρόεδρο Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής για την Αναμόρφωση του Οικογενειακού Δικαίου, 26.2.2021, ΑΠ: 6/2021: www.hscap.gr.

- Ο Ν. 1329/1983 παραμένει προοδευτικός, καθώς αναμόρφωσε τις σχέσεις γονέων και τέκνων κατά τις επιταγές των άρθρων 2 παρ. 1, 4 παρ. 1 και 2, 5 παρ. 1 και 21 παρ. 1 και 3 του Συντάγματος, καθώς και της ΕΣΔΑ και της CEDAW⁶, και προέτρεξε της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που υιοθέτησε η Γεν. Συνέλευση των Η.Ε. 6 χρόνια αργότερα (1989).
- Κατοχύρωσε έτσι την **ελαστικότητα** της έννοιας του **συμφέροντος** του τέκνου και κατέστησε το Οικογενειακό Δίκαιο **παιδοκεντρικό, όπως επιβάλλουν οι υπερνομοθετικοί κανόνες.**
- **Το Νομοσχέδιο καταργεί την ελαστικότητα του συμφέροντος του τέκνου και τον παιδοκεντρικό χαρακτήρα του Οικογενειακού Δικαίου.** Ειδικότερα και ενδεικτικά:
  - **Καταργεί** την εξατομικευμένη, **κατά περίπτωση**, έρευνα του συμφέροντος κάθε παιδιού και **επιβάλλει** την **υποχρεωτική, εκ του νόμου, από κοινού άσκηση** της **γονικής μέριμνας** από τους χωρισμένους γονείς (άρθρο 7 Ν/Σ). Την **από κοινού άσκηση της επιμέλειας** (τη λεγόμενη «συνεπιμέλεια») εισάγει διαμέσου της κοινής άσκησης τη γονική μέριμνα, της οποίας η επιμέλεια αποτελεί μέρος, καθώς και έμμεσα, με την απαίτηση της επικοινωνίας κατά το 1/3 τουλάχιστον του χρόνου (άρθρο 13 Ν/Σ). Αυτό συνεπάγεται **εναλλασσόμενη διαμονή** του παιδιού, που σε συγκρουσιακά διαζύγια επιδρά αρνητικά στον ψυχισμό και την εξέλιξη του⁶.
  - **Επιβάλλει τη συνέχιση της άσκησης της γονικής μέριμνας** και από τον **κακοποιητή γονέα, από κοινού με το θύμα του, ή τη συνέχιση της επικοινωνίας του με το παιδί που κακοποίησε, έως την αμετάκλητη καταδίκη** του (άρθρα 13 και 14 Σ/Ν).
  - **Ποιος θα τολμήσει όμως να τον καταγγείλει; Κι αν τολμήσει, πώς θ'αποδείξει την κακοποίηση και πώς θα προστατευτεί; Ποια θα είναι η διάρκεια της δίκης; Πόσες καταγγελίες θα ευδοκιμήσουν; Ποιο το τίμημα για το παιδί και τον κακοποιημένο γονέα;**
  - **Επιβάλλει άκαμπτη, μηχανιστική, δυσεφάρμοστη, ερήμην του συμφέροντος του τέκνου,** ρύθμιση της **επικοινωνίας** του γονέα που δεν διαμένει με το τέκνο (**τεκμήριο 1/3 του (τίνος;) χρόνου**) που **δεν αρμόζει σε σχέσεις με παιδιά** (άρθρο 13 παρ. 1 Ν/Σ).
  - **Εισάγει** την έννοια της **«γονικής αποξένωσης»**, που **στοχοποιεί κυρίως τη μητέρα και καταδικάζεται απόλυτα ως επιστημονικά αστήρικτη και επικίνδυνη** από διεθνή ελεγκτικά όργανα, τα οποία ζητούν από τις κυβερνήσεις να οργανώσουν **καμπάνιες ενημέρωσης** όσων ασχολούνται με παιδιά και της ευρύτερης κοινής γνώμης, ώστε **να μη χρησιμοποιείται.**⁷ Η έννοια αυτή **διατρέχει** το Σ/Ν, όπως επιβεβαιώνει η Εισηγητική Έκθεση.
  - **Επιβάλλει άκαμπτα, υποχρεωτικά για τα δικαστήρια κριτήρια του συμφέροντος του τέκνου,** που μάλλον το **συμφέρον των γονέων** εξυπηρετούν, εμφανίζοντας τα παιδιά ως **ιδιοκτησία τους.** Βασικό **δόγμα** του Σ/Ν είναι ότι το συμφέρον του τέκνου **«εξυπηρετείται πρωτίστως από την ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή και φροντίδα του»**, χωρίς αναφορά στην **καταλληλότητα** κάθε γονέα για το έργο αυτό. Έτσι, **αυτοματοποιείται αθέμιτα η δικαστική κρίση** (άρθρα 1, 5 και 13 Ν/Σ).
  - **Εισάγει κυριολεκτικά αυτόματο διαζύγιο,** που λύνει το γάμο και με **ψηφιακή κοινή δήλωση**, η οποία είναι **απρόσωπη**, χωρίς να έχει ελεγχθεί δικαστικά **υπό ποιές συνθήκες** έγινε η συμφωνία ή η ψηφιακή δήλωση, αν εκφράζει την **πραγματική βούληση και των δύο συζύγων** και **αν εξυπηρετεί το συμφέρον του συγκεκριμένου παιδιού** (άρθρο 4 Σ/Ν).

⁵ Βλ. Εισηγητική Έκθεση του Σχεδίου Νόμου που έγινε Ν. 1329/1983, της 9.11.1982.

⁶ Βλ. Παιδοψυχιατρική Εταιρεία Ελλάδος, ό.π.

⁷ CEDAW Committee, Concluding Observations on the 7th periodic report of Italy, 2017, §52(a). GREVIO (ελεγκτικό όργανο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης), (Baseline) Evaluation Report, Italy, 2019, §§ 36, 182, France, 2019, §186(d), με μνεία και της European Association for Psychotherapy (EAP), Statement: Parent Alienation Syndrome (PAS) – Parental Alienation (PA): <https://www.europsyche.org/quality-standards/eap-guidelines/parent-alienation-syndrome-pas-parental-alienation-pa/>.

• Η **διαμεσολάβηση** ενέχει τον **κίνδυνο υποχώρησης** του ασθενέστερου μέρους (συνήθως της μητέρας) σε βάρος του παιδιού, ιδίως σε περιπτώσεις συγκρουσιακών γονικών σχέσεων, όπου έχει δημιουργηθεί **ανισορροπία δυνάμεων**, και συνεπώς, **αδυναμία διαπραγμάτευσης**.⁸

• **Αντί να ιδρύσει σώμα οικογενειακών κοινωνικών λειτουργιών**, με κατάλληλη στελέχωση και επαρκή χρηματοδότηση, που θα συνεπικουρούν τα δικαστήρια και θα στηρίζουν γονείς και παιδιά, συνεργαζόμενοι με **παιδοψυχιάτρους** και **ψυχολόγους**, εισάγει «Έκτακτα προγράμματα επιμόρφωσης στην ΕΣΔΙ» στα οποία θα διδάσκονται εν ενεργεία δικαστές και εισαγγελείς από δικαστικούς λειτουργούς, καθηγητές ΑΕΙ και ειδικούς επιστήμονες, ιδίως ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς (άρθρα 16 και 17 Ν/Σ). Απαιτείται, δηλαδή, οι δικαστές να γίνουν ξαφνικά και ταχύρρυθμα ψυχίατροι, ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί; Και δεν έχει γίνει αντιληπτό το βασικό, ότι δηλαδή, έτσι θίγεται η λειτουργική ανεξαρτησία τους;

➤ **Τέτοιες ρυθμίσεις βλάπτουν τα παιδιά και τον ασθενέστερο γονέα, συνήθως τη μητέρα, αυξάνουν τις δικαστικές διενέξεις, περιορίζοντας όμως ταυτόχρονα τον δικαστικό έλεγχο του συμφέροντος κάθε παιδιού και την προστασία του ασθενέστερου, λόγω κακοποίησης ή άλλου λόγου, γονέα. Θίγουν την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης και περιορίζουν το έργο των δικαστών. Έτσι, παραβιάζουν το Σύνταγμα και το Ευρωπαϊκό και Διεθνές Δίκαιο και καθιστούν την Ελλάδα υπόλογη σε διεθνή ελεγκτικά όργανα.**

➤ Για τους σοβαρούς αυτούς λόγους,

καλούμε και πάλι την Ελληνική Κυβέρνηση,
να αποσύρει το Νομοσχέδιο, στο σύνολό του
και αν αυτό δεν γίνει,
καλούμε τα μέλη της Βουλής των Ελλήνων,
αναλογιζόμενα **την ευθύνη τους ενώπιον του Ελληνικού Λαού,**
να καταψηφίσουν το Νομοσχέδιο

Η Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Ειρήνη Φερέτη

⁸ GREVIO, (Baseline) Evaluation Report, Italy, op.cit. §184, CEDAW Committee, op.cit. § 27(d).